

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 85 0 П 007473 16 Рев
Бања Лука, 25.5.2016. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља М.А. из Д., ..., кога заступа Н.М., адвокат из Б.Л., ..., против туженог ЖРС а.д. Д., ..., кога заступа М.Д., адвокат из Б.Л. ..., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Добоју 85 0 Рс 007473 15 Рсж 2 од 25.11.2015. године, на сједници одржаној 25.5.2016. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 007473 11 П 2 од 25.5.2015. године, поништена је као незаконита одлука туженог број 11 389/6 од 30.5.2006. године којом је тужитељ разријешен дужности извршног директора, слиједом чега је тужени обавезан да испуни обавезу из Менаџерског уговора број 14709-1/05 закљученог са тужитељем 16.9.2005. године и да тужитељу исплати износ од 118.451,24 КМ на име разлике плате коју би примао по Менаџерском уговору и коју је примао на другом радном мјесту у периоду од 1.9.2006. до 11.6.2011. године са законском затезном каматом како је наведено у тачки 3. изреке првостепене пресуде, да на тај износ уплати порезе и доприносе пензијског и инвалидског осигурања на име тужитеља и да тужитељу исплати накнаду у висини 48 просјечних плата исплаћених му у последња три мјесеца која су претходила раскиду-отказу уговора, у износу од 138.111,80 КМ (члан 10. Менаџерског уговора), уз накнаду трошкова поступка у износу од 18.841,00 КМ. Истом пресудом је одбијен противтужбени захтјев туженог–противтужитеља (даље: тужени) да се утврди да је Менаџерски уговор закључен између парничних странака 16.9.2005. године незаконит, самим тим и ништав, што би тужитељ–противтужени (даље: тужитељ) био дужан признати и трпјети.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 Рс 007473 15 Рсж 2 од 25.11.2015. године жалба туженог је дјелимично усвојена и првостепена пресуда преиначена у усвајајућем дијелу одлуке тако, што је тужбени захтјев тужитеља одбијен, осим у дијелу којим је поништена одлука туженог број 11389/06 од 30.5.2006. године о разрјешењу тужитеља дужности извршног

директора, у ком дијелу је жалба туженог одбијена и првостепена пресуда потврђена, те је преиначена и у одбијајућем дијелу одлуке о противтужбеном захтјеву туженог тако, што је утврђено да је ништав члан 10. став 1., 2. и 3. Менаџерског уговора и тужитељ је обавезан да то призна и трпи, а у осталом дијелу је жалба одбијена и првостепена пресуда у преосталом одбијајућем дијелу одлуке о противтужбеном захтјеву (за утврђење ништавости преосталог дијела Менаџерског уговора), је потврђена.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду у одбијајућем дијелу одлуке о тужбеном захтјеву и усвајајућем дијелу противтужбеног захтјева, из свих разлога прописаних одредбом члана 241. став 1. Закона о парничном поступку и предлаже да се побијана пресуда преиначи и његов тужбени захтјев у цјелини усвоји уз накнаду трошкова поступка или да се та пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Тужени у одговору на ревизију оспорава њене наводе и предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи поништење одлуке туженог од 30.5.2006. године којом је разријешен дужности извршног директора, испуњења Менаџерског уговора и исплату једнократне накнаде и разлике плате према члану 10. Менаџерског уговора, а тужени противтужбеним захтјевом тражи да се утврди да је тај уговор незаконит, а самим тим и ништав.

Првостепени суд је након проведеног поступка утврдио: да је тужитељ одлуком Надзорног одбора туженог од 22.6.2005. године именован за извршног директора, за послове инфраструктуре и да је са туженим 14.9.2005. године закључио Менаџерски уговор на период од 6 година (на који је именован за извршног директора) којим су уговорили права и одговорности тужитеља у организовању и руковођењу пословања туженог; да је одлуком Привременог надзорног одбора од 30.5.2006. године тужитељ разријешен дужности извршног директора; да је тужитељ 28.7.2006. године на Записник код туженог изјавио – да подноси захтјев за разрјешење по истеку годишњег одмора с тим да буде распоређен на одговарајуће послове који записник је обострано потписан, након чега је одлуком Привременог надзорног одбора туженог број 17575/06 од 4.8.2006. године разријешен, на лични захтјев, дужности извршног директора; да је тужитељ уговором о раду на неодређено вријеме од 7.8.2006. године распоређен код туженог на радно мјесто шеф службе за СС и ТК постројења са даном 5.8.2006. године, за које му је одређена плата уговором од 10.8.2006. године, а новим уговором о раду од 16.3.2010. године је распоређен на радно мјесто „Таск менаџер“, за које му је одређена плата рјешењем туженог од 31.3.2010. године; да према налазу финансијског вјештака М.Б. разлика мјесечних примања тужитеља остварених на наведеним радним мјестима и примања уговорених у члану 5. и 6. Менаџерског уговора за период од 1.9.2006. до 17.6.2011. године (када би му иначе истекао мандат извршног директора) износи 118.451,24 КМ а камате обрачунате за исти период на тај износ износе 52.249,68 КМ и да накнада у висини од 48 просјечних плата обрачуната по члану 10. Менаџерског уговора износи 138.116,80 КМ а законска затезна камата за период

од 16.9.2006. године до 30.3.2012. године као дана вјештачења, износи 158.654,12 КМ; и да је тужитељ у овој правној ствари поднио тужбу 17.7.2006. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтјев тужитеља а одбио противтужбени захтјев туженог уз образложење: да је побијана одлука туженог од 30.5.2006. године незаконита јер не садржи разлоге за разрјешење тужитеља прописане одредбом члана 43 Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Српске“, број 75/04); да је доношењем те одлуке тужени једнострано раскинуо Менаџерски уговор и да посљедице томе тужитељу припада право на разлику плате и једнократне накнаде у висини од 48 плата уговорених, правно ваљаним Менаџерским уговором, за који је нашао да има елементе уговора о дјелу а не радно правног уговора и да је закључен од стране овлашћених лица и у складу са одредбом члана 600. ЗОО у вези са чланом 10., 16. и 75. став 2. истог закона и са чланом 46. став 1. тачка 6. Статута туженог; те да у provedеним доказима нема основа за прихватање тврдње туженог да је тужитељ разрјешен на лични захтјев.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења али не и правне закључке првостепеног суда, па је дјелимичним усвајањем жалбе туженог првостепену пресуду преиначио као у изреци побијане пресуде налазећи: да оспорена одлука туженог од 30.5.2006. године о разрјешењу тужитеља, чије се поништење овдје тражи, није произвела правно дејство јер је тек доношењем одлуке од 4.8.2006. године – о разрјешењу тужитеља „на лични захтјев“ која у овој парници није предмет спора, тужитељ престао да обавља функцију извршног директора. У погледу одлуке о противтужбеном захтјеву је закључио да је члан 10. став 1., 2. и 3. Менаџерског уговора у смислу одредби члана 90. став 4. Закона о раду (“Службени гласник Републике Српске”, број 38/00 до 55/07 у ком је објављен и пречишћени текст тог закона, даље ЗР), у вези са чланом 12., 103. и 105. ЗОО, ништав и да се при закључењу тог уговора, уговорне стране нису руководиле начелима савјесности и поштења.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Према одредби члана 54. Статута туженог управу предузећа чине: генерални директор и четири извршна директора, међу којима је и директор за послове инфраструктуре, за које је именован тужитељ одлуком од 22.6.2005. године.

Међусобни односи туженог и тужитеља, као извршног директора, његов положај, права и одговорности у организовању и руковођењу пословањем предузећа уређени су Менаџерским уговором од 14.9.2005. године. Чланом 5. и 6. тог уговора уговорена је плата тужитеља а у члану 10. је уговорено, да у случају да предузеће прије истека рока на који је уговор закључен, раскине-откаже уговор из било ког разлога, изузев у случајевима утврђеним Законом о раду за престанак радног односа по основу одговорности из члана 112. став 1. тачка 7. и 8. дужно је извршном директору исплатити накнаду у једнократном износу у висини од 48 просјечних плата које су му исплаћене у посљедња три мјесеца која претходе раскидању-отказу уговора (став 1.), као и уговорену плату из члана 5. и 6. истог уговора, за преостали период на који је овај уговор закључен (став 2.) и да раскид

уговора из става 1. овог члана мора бити дат у писменом облику уз навођење разлога због којих се уговор раскида (став 3. истог члана).

Из проведених доказа произлази, да је тужени одлуку од 4.8.2006. године о разрјешењу тужитеља са наведене функције донио на темељу његове изјаве дате на (обострано потписани) Записник број 14329-1/06 од 28.7.2006. године -да „... из здравствених и личних разлога подноси захтјев за разрјешење по истеку годишњег одмора, с тим да буде распоређен на неке друге послове који одговарају његовој стручној спреми и радном искуству“. На темељу ове изјаве тужитељ и тужени су 7.8.2006. године закључили нови уговор о раду на неодређено вријеме којим је тужитељ распоређен на радно мјесто шефа службе за ССи ТК постројења, са даном 5.8.2006. године, а затим и уговор од 10.8.2006. године о одређивању плате тужитељу за то радно мјесто. Ове околности упућују на закључак да је, супротно наводима ревизије, управо та одлука произвела правно дејство у односу на радно правни статус тужитеља уговорен поменути Менаџерским уговором, како је правилно закључио и другостепени суд, јер је тек њеним доношењем (а не након поменуте одлуке од 30.5.2006. године) тужитељ престао вршити ту функцију. У прилог оваквог закључка говори и чињеница да тужитељ разлику плате коју би примао као извршни директор и плате коју је примао на другом радном мјесту тужбеним захтјевом тражи од 1.9.2006. године, до када је, и поред одлуке о разрјешењу дужности извршног директора од 30.5.2006. године, примао плату извршног директора.

Како су парничне странке новим уговором од 7.8.2006. године уредиле међусобна права и обавезе онако како је тужитељ предложио у својој изјави за разрјешење на лични захтјев, тужитељ се не може са успјехом позивати на одлуку туженог од 30.5.2006. године о његовом разрјешењу, ни у ситуацији – када је та одлука побијаном другостепеном пресудом поништена, као незаконита. Ово из разлога што је одлука туженог од 4.8.2006. године о разрјешењу тужитеља на лични захтјев (пропуштањем тужитеља да исту побија) стекла својство правоснажности, чиме су остварене претпоставке њене законитости, макар она била и незаконита. Из ових разлога, тврдња ревизије да је тужитељ изјаву на записнику од 28.7.2006. године дао под принудом и пријетњом, у чему се ревизија добрим дијелом исцрпљује, као и остали наводи ревизије у овом правцу, нису од значаја за законитост побијане пресуде и оне би биле од значаја само под условом да се тужбеним захтјевом тражи да се утврди да та одлука није правно ваљана или њено поништење, што тужитељ у овој парници није тражио.

Према томе, у конкретном случају се не ради о раскиду-отказу Менаџерског уговора од стране туженог прије истека уговореног рока (од 6 година), како тврди тужитељ, него о једностраном раскиду уговора од стране тужитеља. Посљедично томе, по оцјени овога суда, нису остварене претпоставке за исплату накнаде уговорене у члану 10. став 1. Менаџерског уговора у износу од 138.111,80 КМ са припадајућом каматом и разлике плате за преостали период (1.9.2006. до 11.6.2011. године), до истека мандата на који је тужитељ изабран на наведену дужност (члан 10. став 2. уговора) у износу од 118.451,24 КМ са припадајућом каматом.

Питање правне квалификације раскида Менаџерског уговора (раскид-отказ, од стране туженог или једнострани раскид од стране тужитеља), с обзиром на постављени тужбени захтјев тужитеља, представља претходно питање од којег зависи одлука о његовом захтјеву. Зато, није основан приговор ревидента да је, у ситуацији када парничне странке нису поставиле захтјеве да суд утврди да је Менаџерски уговор раскинут на лични захтјев тужитеља, другостепени суд прекорачио њихове захтјеве и тиме починио повреду парничног поступка из одредаба члана 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП).

Ни одлука о противтужбеном захтјеву се ревизионим наводима тужитеља, не доводи у сумњу.

Наиме, овај ревизиони суд је у погледу питања која су од значаја за одлуку о противтужбеном захтјеву туженог, која се овдје побија ревизијом, изразио схватање у својој пресуди број 85 0 Рс 003864 14 Рев од 11.9.2014. године, одлучујући о ревизији тужитеља Р.П. који је, супротно наводима ревидента, парницу водио из истог чињеничног и правног основа као што је то случај у овој парници (што није случај са чињеничним основом за одлуку у погледу тужбеног захтјева тужитеља С.Т. о чијем захтјеву је одлучено истом ревизионом пресудом) и на страни 7., последњи пасус који се завршава на страни 8., је у вези тих питања дао своје разлоге, који се и овдје прихватају довољним и ваљаним разлозима за одлуку о захтјеву туженог за утврђење да је члан 10. став 1., 2. и 3. Менаџерског уговора незаконит а тиме и ништав. Код чињенице да је у парници по тужби Р.П. предмет спора утврђење да је Менаџерски уговор раскинут од стране туженог, а да тужитељ у овој парници тражи да тужени испуни обавезу из Менаџерског уговора (за што је у обе парнице од одлучног значаја утврђење да су ти уговори раскинути-отказани од стране туженог), тужбени захтјеви се у оба случаја своде на захтјеве за исплату уговорених разлика плата и накнада – као посљедице једностраног раскида-отказа тог уговора од стране туженог. Зато је без значаја околност да је у овим парницама различито дефинисан предмет спора, на што ревидент неосновано указује на страни 2. пасус 4. ревизије, у прилог тврдње да се у ове двије парнице ради о другачијем чињеничном стању и различитој правној квалификацији тужбених захтјева и да је другостепени суд погрешно поступио када се при одлучивању о противтужбеном захтјеву туженог позвао на поменуто схватања овога суда.

Међутим, како је предметни Менаџерски уговор раскинут једнострано од стране тужитеља, а не од стране туженог, о чему је већ било ријечи, и под условом да је тај уговор правно ваљан, како га ревидент настоји представити –правна ваљаност сама по себи, без утврђења да је остварен уговорени услов за примјену члана 10. тог уговора (раскид-отказ уговора од стране послодавца...), који у конкретном случају није остварен, његова ваљаност би била без икаквог значаја за одлуку о тужбеном захтјеву тужитеља. Ово из разлога што тужитељ није тражио поништење одлуке о разрјешењу „на лични захтјев“, која егзистира и због своје правоснажности производи правно дејство, па се основ за раскид Менаџерског уговора који је наведен у тој одлуци (на лични захтјев тужитеља), има узети истинитим, јер ничим није доказано супротно.

Из ових разлога су без значаја ревизиони наводи којим се нашироко елаборирају начела савјесности и поштења уз тврдњу да се другостепени суд само позвао на одредбу члана 12. ЗОО а да је остало непознато о чему су тужитељ и тужени били несавјесни, као и остали наводи ревизије у погледу одлуке о противтужбеном захтјеву.

Како, сагласно наведеном тужитељ тужбеним захтјевом није побијао одлуку о разрјешењу, на лични захтјев, ирелевантни су наводи ревизије којим се указује на недостатак правног интереса туженог за побијање Менаџерског уговора, којег је сам саставио.

Не стоји ревизиони приговор да је изрека побијане пресуде неразумљива, јер она садржи све елементе прописане одредбом члана 191. став 3. ЗПП.

Супротно наводима ревизије, другостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања извео другачије правне закључке у погледу одлучних чињеница у односу на закључке првостепеног суда, који се бавио законитошћу одлуке туженог од 4.8.2006.. године о разрјешењу тужитеља, на његов лични захтјев, иако она овдје није предмет спора. Из ових разлога, нису основани приговори ревидента да је другостепени суд, без расправе, утврдио другачије чињенично стање и да је починио повреде одредаба парничног поступка из члана 209. став 2. тачка 5. ЗПП, у вези са чланом 229. истог закона.

Према изложеном, побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији а ни оних на које овај суд пази по службеној дужности. Зато је, примјеном одредбе члана 248. ЗПП, ревизија тужитеља одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић